

EPISTOLA ÎNTÂI A LUI PAVEL CĂTRE TIMOTEI „VIAȚA TRĂITĂ ÎN EVLAVIE“

CUVÂNT INTRODUCATIV

Autorul epistolei

Apostolul Pavel, care se recomandă în versetul 1 al epistolei ca autor, așa cum era obiceiul în vechime, era un iudeu din seminția lui Beniamin (Filipeni 3.5). El s-a născut în Tarsul Ciliciei (în sud-estul Turciei de astăzi) și a posedat prin naștere cetățenia romană (Faptele Apostolilor 22.3,28). La rabinul Gamaliel în Ierusalim a primit învățătură după etaloanele severe ale fariseilor (Faptele Apostolilor 26.5).

În Noul Testament Pavel, care atunci se numea încă Saul, este amintit pentru prima dată la omorârea cu pietre a lui Ștefan (Faptele Apostolilor 7.58). Imediat după aceea sunt amintite activitățile lui barbare de prigonitor al Adunării¹, despre care își amintește în scrisorile sale uneori cu mare părere de rău (Faptele Apostolilor 8.1-3; 9.1-2; 1 Corinteni 15.9; Galateni 1.13; 1 Timotei 1.13).

Într-o călătorie spre Damasc, Domnul Isus Hristos glorificat i-a ieșit în cale. Saul s-a pocăit, și Dumnezeu, care l-a ales din pântecele mamei sale, l-a chemat să vestească pe Fiul Său printre națiunile păgâne. Imediat după mântuirea sa a predicat vestea bună mai întâi în sinagoga iudeilor din Damasc. Deoarece iudeii de acolo voiau să-l omoare, a fugit în Arabia. Nu ni se relatează nimic despre cei trei ani, pe care el i-a petrecut acolo. După aceea a venit la Ierusalim, unde a făcut cunoștință cu Petru (Galateni 1.18).

Și în Ierusalim iudeii au căutat să-l omoare, și el s-a refugiat prin Cezarea în orașul său natal Tars. Acolo a fost vizitat de Barnaba, care l-a adus cu sine în Antiohia, unde apoi amândoi au lucrat împreună un timp în lucrarea pentru Domnul (Faptele Apostolilor 11.25-26).

În Antiohia a început prima lor călătorie misionară mai mare spre Cipru și Asia Mică (în jurul anilor 46-48 după Hristos). Orașele pe care le-au vizitat cu această ocazie au fost: Salamina, Pafos, Perga, Antiohia (din Pisidia), Iconia, Listra și Derbe. Aici era și orașul natal al lui Timotei. La reîntoarcere au vizitat aproape toate aceleași localități, înainte ca prin Atalia să se reîntoarcă acasă în Antiohia (Faptele Apostolilor 13 și 14).

După a doua vizită la Ierusalim (Faptele Apostolilor 15 și Galateni 2), Pavel a plecat din nou spre Antiohia în a doua sa călătorie misionară (între anii 48-52), acum încă nu în companie cu Barnaba, ci cu Sila. De data aceasta Pavel a ajuns pentru prima dată în Europa. Mai întâi au vizitat încă o dată Derbe și Listra, unde au găsit pe tânărul credincios Timotei și pe care l-a luat ca însoțitor. Prima stațiune în Europa a fost Filipi, apoi a urmat Amfipoli, Tesalonic, Bereea, Atena și Corint. Aici Pavel a rămas 18 luni. De acolo s-a reîntors prin Chencrea, Efes și Cezarea înapoi la Antiohia (Faptele Apostolilor 15.36-18.22).

La scurt timp după aceasta a plecat în a treia sa călătorie misionară (între anii 53-57), în care temporar l-a avut și pe Luca ca însoțitor. Trecând prin Galatia și Frigia a ajuns la Efes, unde au rămas trei ani, și de acolo a plecat spre Macedonia și Grecia. Călătoria de întoarcere a făcut-o iarăși prin Macedonia spre Asia Mică și prin insulele grecești spre Ierusalim (Faptele Apostolilor 18.23- 21.17).

Aici, scurt timp după sosirea sa, Pavel a fost prins în Templu de iudeii împotriviți și a fost luat ca prizonier de către romani. După o detenție de doi ani în Cezarea, a fost trimis la Roma, deoarece a cerut să fie judecat de Cezar, fiind cetățean roman. Acolo a rămas captiv timp de doi ani în condiții destul de umane (Faptele Apostolilor 21-28). Din detenție a scris epistolele către

¹ Cuvântul grecesc *ekklesia* (Biserică, comunitate sau adunare) îl voi reda întotdeauna prin „Adunare”.

Efesenii, Filipenii, Colosenii și Filimon. În ele și-a exprimat speranța că în curând va fi eliberat (Filipeni 1.25; 2.24; Filimon 22). Despre viața în continuare a apostolului nu aflăm alte detalii în Noul Testament, în afară de informațiile din scrisorile pastorale (epistola 1 și 2 Timotei și epistola către Tit).

În 1 Timotei 1.3, Pavel amintește că l-a lăsat pe Timotei în Efes, pe când el însuși a plecat spre Macedonia. Această afirmație nu se poate referi nici la prima sa vizită scurtă în Efes la reîntoarcerea din a doua sa călătorie misionară (Faptele Apostolilor 18.19), și nici la a doua sa oprire în acest oraș din timpul celei de-a treia călătorii misionare, căci Pavel a mers într-adevăr mai departe spre Macedonia și Grecia; dar în Faptele Apostolilor 20,4 se relatează că Timotei l-a însoțit iarăși până în Asia Mică.

O comparație între epistola către Efesenii și prima epistolă către Timotei arată că starea Adunării din Efes s-a înrăutățit (1 Timotei 1.3,6,19; 6.10,21).

În afară de aceasta, Pavel nu amintește nimic în prima epistolă către Timotei despre întemnițarea sa (și nici în epistola către Tit). În epistola către Efesenii el a amintit de mai multe ori aceste lucruri (Efesenii 3.1; 4.1; 6.20). În epistola a doua către Timotei, scrisă mai târziu, Pavel amintește de mai multe ori de întemnițarea sa (2 Timotei 1.8,12,16; 2.9; 4.6) și despre moartea care îl aștepta (2 Timotei 4,6-7).

De aceea noi putem presupune, că speranța lui Pavel de eliberare din prima întemnițare s-a împlinit. După aceea el a vizitat adunarea din Efes, unde l-a lăsat pe Timotei, în timp ce el a plecat mai departe spre Macedonia. Conlucrătorului său Tit i-a spus că intenționa să rămână o iarnă în Nicopole (Tit 3.12). După aceea s-a mai dus încă o dată la Troa, unde și-a lăsat mantaua și cărțile sale (2 Timotei 4.13), probabil și la Efes (1 Timotei 3.14). De acolo drumul său l-a condus iarăși prin Milet și Corint (2 Timotei 4.20) spre a doua sa captivitate, a cărei cauză și amănunte referitoare la ea nu ne sunt făcute cunoscute.

Epistola întâia către Timotei este scrisă la scurt timp după ultima vizită a apostolului în Efes, amintită în capitolul 1.3, între anii 63-66. Tot în acești ani a scris și epistola către Tit. După prinderea sa din nou, Pavel a scris ultima mărturie inspirată - probabil în toamna anului 66 - a doua sa epistolă către Timotei.

Destinatarul epistolei

Timotei era fiul unui tată grec și al unei mame iudaice. Atât bunica sa Lois cât și mama sa Eunice i-au făcut cunoscut din copilărie scrierile Vechiului Testament, care pentru iudei erau Sfânta Scriptură (Faptele Apostolilor 16.1; 2 Timotei 1.5; 3.15). Pavel, în a doua sa călătorie misionară, a cunoscut în ținuturile Derbei și Listrei (Licaonia) pe acest tânăr credincios Timotei, deoarece el avea o bună mărturie din partea fraților din Listra și Iconia (Faptele Apostolilor 16.2). Deoarece Pavel deja în prima sa călătorie (Faptele Apostolilor capitolele 13-15) a evanghelizat în aceste ținuturi - în care a vizitat de două ori cetățile Listra și Iconia (Faptele Apostolilor 14,1.8.21) - putem presupune că Timotei a auzit deja atunci vestea bună despre cruce și a primit-o ptin credință. Dar și mama și bunica lui au venit la credință.

Pentru ca descendența lui dintr-un tată grec să nu-l împiedice în slujba pentru iudei, Pavel l-a circumcis pe Timotei (Faptele Apostolilor 16.3). Cu acest nou tovarăș de drum, Pavel și Sila au călătorit prin Asia Mică spre Macedonia. De la Bereea, Pavel a plecat singur la Atena. Sila și Timotei l-au urmat mai târziu (Faptele Apostolilor 17.14; 1 Tesaloniceni 3.12). Pavel l-a trimis înapoi pe Timotei din cauza neliniștii sale duhovnicești cu privire la acea adunare tânără din Tesalonic (1 Tesaloniceni 3.1-6). Abia în Corint s-au întâlnit din nou, și de acolo au scris împreună prima epistolă către Tesaloniceni (Faptele Apostolilor 18.5; 1 Tesaloniceni 1.1).

Și în a treia călătorie misionară, Timotei l-a însoțit pe Pavel. Din Efes el a fost trimis apoi împreună cu Erast în Macedonia și mai departe la Corint, unde el a ajuns după sosirea primei epistole către Corinteni (Faptele Apostolilor 19.22; 1 Corinteni 4.17; 16.10). La redactarea

cele de a doua epistole către Corinteni, Timotei se afla iarăși la Pavel în Macedonia (2 Corinteni 1.1). Când Pavel, după un popas de trei luni în Grecia, s-a întors în Asia Mică trecând prin Macedonia, Timotei l-a așteptat în Troa cu unii frații (Faptele Apostolilor 20.3-6). Probabil după aceea nu l-a însoțit pe Pavel spre Ierusalim, ci a rămas în Efes, unde el a lucrat mai târziu la rugămintea lui Pavel. Când Pavel a fost prins și dus la Roma, Timotei l-a vizitat acolo. În epistolele către Filipeni, Coloseni și Filimon Timotei este amintit în cuvintele introductive de salut alături de Pavel. Deoarece lui Pavel i s-a refuzat posibilitatea unei vizite, în epistola către Filipeni a arătat intenția să le trimită pe Timotei. Dacă la începutul conlucrării lor Pavel îl numea „fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu și împreună lucrător cu noi în Evanghelie” (1 Tesaloniceni 3.2), în prima epistolă către Corinteni el vorbește despre el deja ca despre preaiubitul și credinciosul său copil în Domnul (1 Corinteni 4.17). Însă cele mai calde și mai pline de dragoste expresii el le folosește în epistola către Filipeni 2,19-22: „Dar nădăjduiesc în Domnul Isus să vă trimit în curând pe Timotei, ca să fiu și eu înviorat când voi avea știri despre voi. Căci n-am pe nimeni care să fie însuflețit de același sentiment, ca să se îngrijească de starea voastră; căci toți umblă după foloasele lor, și nu după ale lui Isus Hristos. Cunoașteți însă râvna lui încercată: cum, ca un copil cu tatăl lui, ca un rob a slujit împreună cu mine în lucrarea Evangheliei.”

Acest slujitor tânăr și timid, dar credincios Domnului și colaborator al apostolului Pavel era unul din pușinii care au stat de partea lui și atunci când mulți s-au rușinat de el, când a fost întemnițat ei s-au îndepărtat. Când Pavel după eliberarea lui a vizitat încă o dată unele locuri în care a lucrat odinioară, el a putut plin de încredere să-l lase pe Timotei în Efes. În speranța să vină curând la el, dar presimțind că Domnul a prevăzut o altă cale pentru el, îi scrie lui Timotei prima sa epistolă.

CAPITOLUL 1

LEGEA ȘI HARUL

Versetele 1 și 2: *„Pavel, apostol al lui Isus Hristos, potrivit poruncii lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și a lui Hristos Isus, nădejdea noastră, către Timotei, adevăratul meu copil în credință: Har, îndurare, pace, de la Dumnezeu Tatăl și de la Hristos Isus, Domnul nostru!”*

În timpul în care s-a scris Noul Testament era obiceiul ca expeditorul unei scrisori să-și pună numele la început și apoi să ofere salutul său destinatarului scrisorii (compară în privința aceasta scrisoarea guvernatorului roman din Ierusalim către guvernatorul Felix în Faptele Apostolilor 23.26-30).

Ca și în epistolele către Corinteni, Galateni, Efeseni, Coloseni și către Tit, Pavel se prezintă aici ca apostol. El era un trimis (în limba greacă: *apostolos*) al lui Isus Hristos. În timpul vieții Sale pe pământ Domnul Isus a ales doisprezece apostoli și i-a trimis. Între învierea Sa și înălțarea Sa la cer, El a repetat porunca Sa de trimitere (Matei 28 și Marcu 16). Deci trimiterea celor doisprezece apostoli era de natură pământească, deoarece aceasta a fost exercitată de Domnul Isus aici pe pământ. Aceasta s-a văzut în misiunea pe care El le-a dat-o. Pavel dimpotrivă a fost chemat și trimis de Hristos Cel glorificat, domnind la dreapta lui Dumnezeu în cer. Această diferență este foarte importantă. Într-adevăr, Pavel și-a îndreptat slujba sa, după porunca Dumnezeului veșnic, tot așa către națiuni, cum au făcut și ceilalți apostoli ai Domnului (compară cu Romani 16.26 și Matei 28.19). Dar în timp ce aceștia au fost împuterniciți de Domnul să facă ucenici din toate națiunile, învățându-i și botezându-i, Pavel a primit de la început o altă slujbă. Omul glorificat Hristos Isus i s-a revelat ca fiind Capul trupului Său, al

Adunării. Prin aceasta El i-a descoperit o taină care a fost ascunsă în toate timpurile trecute. Această taină a constituit temelia principală a predicilor apostolului Pavel (vezi Galateni 1.11-2.10; Romani 16.25-26; Efeseni 3.2-11; 5.32; Coloseni 1.25-27; 2.2-3). Diferența între slujba apostolului Pavel și a celorlalți apostoli se arată deja în Numele Domnului în diferitele epistole. După cele mai noi informații în urma cercetării textului, Pavel se numește pe sine în epistolele, în care el se prezintă ca apostol, cu două excepții (Galateni 1.1; Tit 1.1) întotdeauna *apostol al lui Hristos Isus* (1 Corinteni 1.1; 2 Corinteni 1.1; Efeseni 1,1; Coloseni 1.1; 1 Timotei 1.1; 2 Timotei 1.1), în timp ce Petru scrie în ambele sale epistole: „*apostol al lui Isus Hristos*“. Titlul *Hristos* vorbește de înălțarea Aceluia care împlinește toate planurile lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor 2.34-36), în timp ce Numele *Isus* a fost dat Fiului lui Dumnezeu în smerirea Lui ca Om. Când sunt folosite împreună ambele denumiri, prima denumirea scoate în evidență sau se accentuează despre ce este vorba.

Pavel era deci un trimis al Fiului Omului glorificat, care trebuia să vestească taina unității lui Hristos, a Capului din cer cu trupul Său, Adunarea. Dar el era și apostol „potrivit poruncii lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și a lui Hristos Isus, nădejdea noastră“. El era apostol nu numai prin voia lui Dumnezeu (1 Corinteni 1,1; 2 Corinteni 1,1; Efeseni 1,1; Coloseni 1,1; 2 Timotei 1,1), ci după porunca Lui categorică. Această poruncă a lui Dumnezeu nu se referea numai la funcția sa de apostol, ci lui i-a fost încredințată și predicarea „după porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru”, potrivit cu Tit 1.3. „Căci dacă vestesc Evanghelia, nu am de ce să mă laud, căci este o datorie asupra mea; și vai de mine, dacă nu vestesc Evanghelia. Dacă fac lucrul acesta de bunăvoie, am o răsplată. Chiar dacă nu-l fac de bunăvoie, o administrare îmi este încredințată“ (1 Corinteni 9.16-17).

Expresia „Dumnezeu, Mântuitorul nostru“ se întâlnește sub această formă sau o formă asemănătoare numai în prima epistolă către Timotei și în epistola către Tit (1 Timotei 1.1; 2.3; Tit 1.3; 2.10,13; 3.4; compară cu Luca 1.47). Ea arată în ce legătură stă acum Dumnezeu cu omenirea. De la „arătarea Mântuitorului nostru Isus Hristos, care a nimicit moartea și a adus la lumină viața și neputrezirea, prin Evangheliie“ (2 Timotei 1.10), Dumnezeu ca Dumnezeu Mântuitor oferă mântuirea tuturor oamenilor, deoarece El Însuși a făcut tot ce este necesar pentru aceasta. Prin venirea lui Hristos pe pământ și prin lucrarea Sa de ispășire de pe cruce s-a arătat că dragostea lui Dumnezeu depășește cu mult mărimea păcatului și vrăjmășia unei omenirii pierdute. Dar această dragoste depășește chiar și legile divine și rânduielile omenești ale iudaismului. Abia după ce a devenit vizibil în exemplul lui Israel că oamenii de la ei înșiși nu pot împlini cerințele sfinte ale lui Dumnezeu, a fost deschisă calea revelației desăvârșite a harului lui Dumnezeu cu privire la toți oamenii. Până atunci exista „zidul de la mijloc al despărțirii“, care despărțea pe iudei de păgâni. Prin moartea lui Hristos pe o parte s-a întrerupt temporar legătura deosebită a lui Dumnezeu cu Israel, iar pe de altă parte s-a deschis ușa harului pentru toate națiunile. Așa cum nu există nici o diferență între oameni cu privire la pierzarea lor totală, tot așa nu există nici o diferență cu privire la mântuirea și împăcarea tuturor celor care cred în Domnul Isus. Predestinarea națională a lui Israel ca popor al lui Dumnezeu ar putea să trezească impresia că Dumnezeu ar fi numai Dumnezeul unui singur popor. Dar cei aproape 1500 de ani ai perioadei de valabilitate a Legii de la Sinai pentru poporul Israel au arătat un lucru clar: chiar și un popor ales de Dumnezeu și ocrotit de El este prin natura sa rebel și incapabil să facă voia Sa. Nici trimiterea multor profeți la poporul pământesc al lui Dumnezeu nu a dus la nici o schimbare. Sentința lui Dumnezeu sună astfel: „Nimeni nu va fi îndreptățit înaintea Lui prin faptele Legii, căci prin lege vine cunoștința păcatului“ (Romani 3.20). Deci Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Preaiubit și prin Evanghelia harului a revelat cine este El: „Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care dorește ca toți oamenii să fie mântuiți“ (1 Timotei 2.3-4).

Și Timotei trebuia să aibă tot timpul în fața ochilor săi pe Dumnezeu ca Mântuitor al nostru, ca astfel să păstreze o inimă largă și fericită, când deseori în chip anevoios va purta grijă de sufletele unora și pentru Adunare în ansamblul ei. Această conștiință nu este numai pentru

evangheliști, ci ea este foarte importantă și pentru păstori și învățători în Adunarea lui Dumnezeu. Acolo unde ea lipsește, există pericolul ca slujba în adunare să devină îngustată și fără rezultate.

Dacă Dumnezeu ca Mântuitor este singura salvare pentru lumea pierdută, așa este Hristos Isus unica noastră nădejde. El este nu numai nădejde, pentru cei fără nădejde (compară cu Efeseni 2.12; Romani 15.12), ci și pentru cel care crede. În Romani 8.24 se spune: „Căci în nădejde am fost mântuiți”. Cine prin credința în Evanghelie a primit mântuirea sufletului său, acela este făcut una cu Mântuitorul său Isus Hristos. Dar cu toate că Acesta trăiește în cel care crede, El este totuși numit „nădejdea slavei” (Coloseni 1.27). Măsura deplină a rezultatelor lucrării de mântuire va fi partea credinciosului abia atunci când va reveni Domnul Isus ca să ducă pe toți mântuiții Săi în Casa Tatălui. Însă nădejdea credinciosului nu se concentrează asupra lucrurilor sau evenimentelor, ci asupra Persoanei lui Isus Hristos. El Îl așteaptă (Filipeni 3.20; 1 Tesaloniceni 1.10). Această nădejde creștină nu este o așteptare nedeterminată și nesigură, ci este o nădejde bună, fericită și vie (2 Tesaloniceni 2.16; Tit 2.13; 1 Petru 1.3), care este păstrată în ceruri și care nu dezamăgește (Coloseni 1.5; Romani 5.5). Ea este o realitate statornică, de neclintit, și care este numită speranță numai pentru faptul că ea este încă în viitor.

Pavel îl numește pe Timotei aici adevăratul său copil în credință. Și în a doua epistolă îl numește de două ori copilul său (2 Timotei 1.2; 2.1), și în afară de aceasta și în 1 Corinteni 4.17 și Filipeni 2.22. Și pe Tit îl numește tot așa (Tit 1.4), fără ca prin aceasta, așa cum de exemplu este cu Onisim (Filimon 10), neapărat ar vrea să spună că aceste persoane au fost conduse prin el la nașterea din nou (compară cu 1 Corinteni 4,15; Galateni 4,19). Deși cuvântul „copil” (grecește: *teknon*) în primul rând arată spre descendență, și în sens spiritual, Pavel ca unul mai în vârstă exprimă aici în mod deosebit sentimentele sale lăuntrice față de tânărul Timotei.

El îi dorește „Har, îndurare, pace, de la Dumnezeu Tatăl și de la Hristos Isus, Domnul nostru!”

Harul este dragoste atribuită fără să fie meritată. Numai Dumnezeu, care Însuși este dragoste, este în stare să atribuie acest har nemărginit. El îl dă celor pierduți, El așează pe cei mântuiți în har și dorește ca ei să trăiască fiind conștienți de acest har. Deoarece el lipsește deseori credincioșilor în viața de toate zilele, el stă aici pe primul loc.

Pacea cu Dumnezeu este rezultatul îndreptării prin credință. Dar pe lângă această pace a conștiinței, Dumnezeu dăruiește alor Săi, care aruncă toate îngrijorările lor asupra Lui, pacea Sa, pacea inimii (Filipeni 4.7). Ea este premisa absolut necesară, dacă este posibil, în măsura în care depinde de noi, să trăim în pace cu toți oamenii (Romani 12.18; 1 Tesaloniceni 5.13). Și de aceea Pavel dorește pacea preaiubitului său Timotei.

Îndurarea este o formă deosebită a dragostei și a harului, care își are originea într-o atitudine sufletească și este provocată prin suferința oamenilor (Evrei 4.15-16). Fiecare credincios, oricât de sus ar fi fost el ridicat prin Domnul Isus, se găsește pe pământ într-o stare de slăbiciune. De aceea el are nevoie mereu de îndurare. Însă Adunarea lui Dumnezeu ca subiect al planurilor lui Dumnezeu și al dragostei lui Hristos nu este văzută așa. De aceea îndurarea nu este amintită în cuvintele de salut în epistole adresate adunărilor.

În versetul 2 Pavel nu-L mai numește pe Dumnezeu ca Mântuitor al nostru, ci ca Tatăl nostru. Prin aceasta el amintește lui Timotei de poziția minunată a filiațiunii credincioșilor. Numai această o singură dată se întâlnește numele „Tată” în această epistolă, care în primul rând nu are ca temă harul și planul Tatălui, ci responsabilitatea credincioșilor în Casa lui Dumnezeu (capitolul 3.15). Aceasta se exprimă din nou în cuvintele următoare. Hristos Isus nu este aici nădejdea noastră, ci Domnul nostru. În acest titlu este exprimată autoritatea Sa, pe care fiecare credincios adevărat o recunoaște de bună voie (Romani 10.9). Deși El ca Creator al tuturor lucrurilor a posedat dintotdeauna autoritate peste creaturile Sale, prin smerirea și moartea Sa și-a câștigat această domnie și ca Om (Faptele Apostolilor 2.36). Dacă acest fapt este recunoscut azi numai de cei care cred în El, va veni totuși clipa când fiecare genunchi se va

pleca în fața Lui și fiecare limbă va mărturisi că Isus Hristos este Domn, spre gloria lui Dumnezeu Tatăl (Filipeni 2.10-11).

Versetele 3-4: „După cum te-am rugat la plecarea mea în Macedonia, să rămâi în Efes ca să poruncești unora să nu învețe pe alții alte învățături și să nu ia aminte la basme și la genealogii fără sfârșit, care aduc mai degrabă certuri de cuvinte decât lucrarea lui Dumnezeu, care este prin credință“.

Înainte ca Pavel să plece spre Macedonia i-a dat misiunea lui Timotei să rămână în Efes ca acolo cu ochii deschiși să ia seama la învățăturile străine ale unor persoane. Mulțimea gândurilor sale le înșiruie prin unele intercalări și anexe, așa că versetele care urmează par să nu aibă nici o legătură gramaticală unele cu altele. Dar cu siguranță Timotei le-a înțeles corect, și tot așa și noi. Cuvântul folosit pentru „a ruga“ (grecește: *parakaleō*) este redat în alte locuri prin „a încuraja“ (2 Corinteni 2.7), „a căuta să convingă“ (1 Corinteni 16,12), dar de cele mai multe ori cu „a mângâia“ (2 Corinteni 1.4 etc.) sau „a îndemna“ (1 Timotei 2.1; 5.1; 6.2 etc.). Deci Pavel a trebuit să-și dea silința ca să-l țină pe Timotei în Efes. Efes era capitala provinciei romane din Asia și un centru al idolatriei. După mărturisirea lui Luca, Pavel a fost de două ori în această cetate; prima dată pentru o vizită scurtă (Faptele Apostolilor 18.19), a doua oară a rămas acolo potrivit afirmației sale, timp de trei ani (Faptele Apostolilor 20.31; compară cu 19.8, 10). În nici o altă cetate apostolul nu a lucrat așa de intens și mult timp ca în Efes. Înainte de luarea lui în captivitate în Ierusalim, în ultima lui călătorie în libertate a chemat încă o dată pe bătrânii și supraveghetorii din Efes să vină la Milet și le-a ținut o cuvântare de despărțire serioasă și emoționantă (Faptele Apostolilor 20.17-38). Din detenția sa în Roma a scris acestei adunări o scrisoare în care Duhul Sfânt revelează tot planul lui Dumnezeu pentru fiecare credincios în parte și pentru Adunare ca întreg, precum și binecuvântările duhovnicești cele mai înalte. Și epistola întâi către Timotei, care conține indicații referitoare la comportarea practică în Casa lui Dumnezeu, a fost trimisă la Efes. În final vedem în prima din cele șapte scrisori deschise din Apocalipsa capitolele 2-3, că adunarea din Efes și-a părăsit dragostea dintâi. Deci adunarea din Efes ocupă în Noul Testament un loc deosebit, și pe drept se poate spune că Duhul Sfânt o prezintă suplinitor ca tablou al întregii Adunării a lui Dumnezeu pe pământ, care cu tot harul, binecuvântarea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a tăgăduit în mare măsură poziția ei minunată și a renunțat la exercitarea ei practică.

Timotei trebuia să rămână în această cetate Efes. Misiunea apostolului încredințată lui este: „să poruncești unora să nu învețe pe alții alte învățături și să nu ia aminte (textual: să cedeze) la basme și la genealogii fără sfârșit“. De cinci ori apostolul folosește în această epistolă cuvântul „a porunci“ (grecește: *parangellō*). Întotdeauna acest cuvânt se referă la umblarea creștină și întotdeauna este expresia autorității poruncitoare a unei persoane care impune respect (compară cu capitolul 4.11; 5.7; 6.13,17). În acest caz se adresează „unora“ care voiau să introducă alte învățături. De șase ori găsim amintit cuvântul „unora“ (grecește: *tines*) în legătură cu abaterea de la adevărata credință (capitolul 1.3,6,19; 4.1; 6.10,21)². Cuvintele „învețe pe alții alte învățături“ sunt traducerea unui singur cuvânt grecesc (*heterodidaskaleō*), care se întâlnește și în capitolul 6,3, unde este redat prin „învață într-alt fel“. Este vorba despre învățături străine și metode de învățare pe terenul creștin, care sunt prezentate în continuare mai detaliat. Nu erau învățături ale unor religii false, care trebuiau introduse, ci erau învățături prezentate ca fiind creștine, dar erau contrare învățaturii adevărate, contrare „modelului cuvintelor sănătoase“ (2 Timotei 1.13).

Izvoarele acestor presupuse cunoștințe mai înalte – în realitate însă erau false - erau fabule (grecește *mythos*) și genealogii fără sfârșit. Mai departe citim despre „mituri lumești și băbești“

² Aici sunt încă „unii“, aceasta înseamnă câțiva puțini, în timp ce apostolul a trebuit să scrie în a doua epistolă: „oamenii“ (capitolul 3,2; compară și 1,15; 2,17,8; 4,3-4).

(capitolul 4,7; compară cu 2 Timotei 4,4), iar în Tit 1.14 despre mituri iudaice și porunci ale oamenilor. Epistola către Tit amintește de genealogii în legătură cu chestiuni litigioase nebune, certuri și lupte privitoare la Lege (Tit 3.9). Deoarece și aici (în versetul 6) este vorba de învățături referitoare la Lege, nu este necesar ca în fabule și genealogii să vedem o aluzie la mitologia păgână și la speculații gnostice. Apostolul se referă mai degrabă la elemente iudaice, cum ar fi genealogiile preluate din legendele rabinice și tradiția iudaică, dar nu sunt preluate din șirul veșnicilor gnostice. Influențele gnostice, pe care unii comentatori pretind că le văd în aceste lucruri, s-au făcut cunoscut în creștinism de fapt câteva decenii mai târziu, chiar dacă începuturile lor se arătau deja (compară cu capitolul 4,1-5).

În aceste învățături speciale este o mare primejdie pentru creștini. Ele dau naștere la întrebări, afirmații și discuții, dar nu dau nici o siguranță credinței. Abaterea de la Cuvântul lui Dumnezeu are pentru mulți o atracție periculoasă. Ea pare interesantă și stimulează fantezia. Dar în cele din urmă duc la certuri în care nici o partidă nu poate afirma cu siguranță că ea are dreptate. Și astăzi este tot așa când credincioșii gândesc că trebuie să învețe lucruri care sunt în afara Cuvântului lui Dumnezeu. În acest caz te așezi pe o temelie care se clatină, nesigură, și rezultatul sunt numai certuri. Administrarea pentru Dumnezeu, care este prin credință, nu este stimulată. Inimile creștinilor nu sunt edificate și Dumnezeu nu este glorificat. La astfel de expuneri conștiințele nu sunt nicidecum atinse. Tocmai aceasta este premisa necondiționată pentru umblarea prin credință (compară cu capitolul 1.5,19; 3.9). Cuvântul „administrarea“ (în greacă: *oikonomia*) exprimă în Noul Testament, că Dumnezeu a dat oamenilor anumite misiuni și responsabilități, pe care ei trebuie să le împlinească. În mod foarte general vorbește Domnul în pilda administratorului infidel, căruia trebuia să i se ia administrarea încredințată (Luca 16 începând cu versetul 2). Adevărul creștin, pe care Dumnezeu în harul Său l-a revelat, a fost încredințat în mod deosebit lui Pavel spre administrare, dar și celorlalți slujitori ai Domnului (compară cu 1 Corinteni 4,1-2; 1 Petru 4,10). Pavel scrie credincioșilor din Corint că lui i-a fost încredințată vestirea Evangheliei ca o administrare a ei (1 Corinteni 9.17). În epistola către Efeseni el vorbește de administrarea harului lui Dumnezeu (Efeseni 3.2), care i-a fost încredințată, și despre administrarea tainei Adunării (Efeseni 3.9). În epistola către Coloseni citim că Pavel a devenit un slujitor al Adunării potrivit administrării pe care i-a dat-o Dumnezeu, ca să întrească Cuvântul lui Dumnezeu (Coloseni 1.25). Ceea ce Pavel a primit prin descoperire și trebuia să dea mai departe în vestirea sa, trebuia acum să fie păstrat prin credință de ceilalți (1 Corinteni 2.10,13; Galateni 1.11,12; Efeseni 3.3-5,8-9; 1 Timotei 6.20; 2 Timotei 1.13-14). Este administrarea lui Dumnezeu, care este prin credință

Versetul 5: „*Scopul poruncii este dragostea dintr-o inimă curată, dintr-o conștiință bună și dintr-o credință neprefăcută.*“

Apostolul întrerupe aici șirul gândurilor sale și-i amintește lui Timotei de scopul final al poruncii (compară cu versetele 3 și 18), care stă în contradicție clară cu dogmele omenești amintite mai înainte. Acest scop final este, că prin poruncă produce în credincioși adevărata stare spirituală. Numai atunci ei sunt capabili să țină cu tărie adevărul și să scape de rătăcire. Numai cine se găsește într-o stare morală bună în fața lui Dumnezeu poate să țină cu tărie învățătura sănătoasă.

Cuvântul „poruncă“ (grecește *parangelia*) nu are nimic de-a face cu poruncile Legii de la Sinai. Ea stă chiar contrar învățătorilor Legi, care sunt amintiți în versetul următor. Chiar dacă Romani 13,10: „Dragostea deci este împlinirea legii“ aparent exprimă același lucru ca în versetul de față, totuși opusul este adevărat. Creștinul, care prin nașterea din nou a primit o natură nouă, nu iubește pentru că el împlinește cerințele Legii, ci pentru că dragostea lui Dumnezeu (1 Ioan 4.8,16) a fost turnată în inima sa (Romani 5.5). Practicarea acestei dragoste arată că el a devenit practic părtaș al naturii divine. Aceasta este posibil numai prin har și nu

prin Lege. Porunca aceasta este reamintită în versetul 18, (în capitolul 6,14 este folosit un alt cuvânt grecesc: *entolē*). Ea include nu numai cele spuse în versetele 3 și 4, ci este rezumatul întregii voie a lui Dumnezeu pentru copiii Săi. Ea înseamnă înștiințare, îndrumare, ordin, poruncă.

Deci care era scopul porunci? Era dragostea dintr-o inimă curată și o conștiință bună și o credință neprefăcută. Ce simple, clare și frumoase sunt aceste cuvinte! Fiecare copilăș în credință poate să le înțeleagă. Dumnezeu, care Însuși este dragoste, Și-a arătat dragostea Sa față de noi prin aceea că Hristos a murit pentru noi pe când eram încă păcătoși (Romani 5.8), și prin Duhul Sfânt dragostea Sa a fost turnată acum în inimile noastre. Ca copii prea iubiți ai lui Dumnezeu suntem îndemnați să fim imitatorii Săi și să umblăm în dragoste (Efeseni 5.1-2). Semnul de recunoaștere a copiilor lui Dumnezeu este, că ei arată această dragoste (Ioan 13.35; 1 Ioan 3.14). Dragostea dumnezeiască (grecește: *agapē*) nu este la fel ca dragostea omenească sau simpatia omenească. În timp ce dragostea firească între oameni are nevoie totdeauna de ceva demn sau de ceva care să răspundă la dragoste, ca să nu se răcească, dragostea dumnezeiască curge ca un izvor prin propria-i putere. Cu toate acestea la credincioși se amestecă adeseori firea cu voința proprie și pornirile sale păcătoase. De aceea apostolul adaugă cele trei lucruri suplimentare, fără de care nu există o adevărată dragoste dumnezeiască în credincioși.

Inima este aici sediul vieții duhovnicești cu gândirea, simțirea și voința sa. Toate acestea sunt necurate la omul firesc. „Căci din inimă ies gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furturi, mărturii false, hule; acestea sunt lucrurile care întinează pe om.“ (Matei 15.19.20). De aceea inima omului trebuie curățită și ținută practic în această stare de curăție (compară cu Psalm 24.4; 51.10; 73.1; Matei 5.8; 2 Timotei 2.22; 1 Petru 1.22; Faptele Apostolilor 15.9; Evrei 10.22; Iacov 4.8). Curățirea se face prin Cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 13.10; 15.3; Efeseni 5.26).

Conștiința este firul călăuzitor al umblării înaintea lui Dumnezeu întemeiată pe cunoașterea conștiinței a binelui și răului. Conștiința omului s-a trezit abia după căderea în păcat. Dumnezeu a zis: „Iată că omul a ajuns ca unul din Noi, să cunoască binele și răul.“ (Geneza 3.22). Înainte de a ieși răul la suprafață, omul nu putea să posedă această cunoaștere. Însă conștiința în sine nu este un etalon absolut. Când omul ajunge în lumina deplină a lui Dumnezeu, și conștiința lucrează cel mai puternic, prin sângele lui Hristos conștiința este curățită (Evrei 9.14). Omul primește o conștiință curată prin mărturisirea sinceră a vinei de care a devenit conștient și prin credința în deplina iertare din partea lui Dumnezeu. O conștiință bună se păstrează dacă ne păzim de tot ce nu corespunde cu voia lui Dumnezeu cunoscută. Modul cum putem afla voia lui Dumnezeu, este citirea în permanență a Sfintei Scripturi și rugăciunea. În această epistolă, în care este vorba de responsabilitatea personală și de comportarea în Casa lui Dumnezeu, conștiința ne este prezentată de patru ori ca fiind „arbitrul“ nostru lăuntric (capitolul 1.5,19; 3.9; 4.2). Aceasta dovedește cât de importantă este starea practică a conștiinței pentru o comportare plăcută lui Dumnezeu în Casa Sa.

În al treilea rând este amintită *credința neprefăcută*. Cuvântul „credință“, care în această epistolă scurtă apare de zece ori, are în Noul Testament două înțelesuri diferite. În primul rând înseamnă totalitatea învățăturii creștine, avuția credinței, pe care Dumnezeu a descoperit-o oamenilor. În acest înțeles cuvântul este folosit de cele mai multe ori însoțit de articol (compară cu capitolul 1,19; 4,1.6; 6,10). Al doilea înțeles al cuvântului desemnează primirea personală a actului mântuirii și o viață de ascultare cu toată smerenia și încrederea în Dumnezeu. În acest caz cuvântul este folosit de cele mai multe ori fără articol (compară cu capitolul 1.19; 2.15; 4.12). Deci în versetul 5 ne sunt prezentate care sunt premisele absolut necesare pentru o umblare în adevărata dragoste. Dragostea dintr-o inimă curată, o conștiință bună și o credință neprefăcută trebuie să fie semnele distinctive ale tuturor celor care se află în Adunare, în Casa lui Dumnezeu. Dacă această stare de inimă nu se găsește și rămâne așa, atunci se produc abateri de la adevăratul comportament în Casa lui Dumnezeu. Chiar dacă se fac tot felul de

regulamente și ele sunt respectate, ele vor fi numai vorbe goale și în nici un fel nu promovează administrarea lui Dumnezeu, care este prin credință.

Versetele 6-7: „*De la care unii, fiindcă n-au nimerit ținta, au rătăcit spre vorbiri deșarte. Ei vor să fie învățători ai Legii și nu știu nici ce spun, nici ce afirmă cu atâta tărie.*“

Cuvintele de la început „de la care” fac referire la cele patru lucruri amintite în versetul dinainte: *dragostea* dintr-o inimă curată, *conștiința bună* și *credința neprefăcută*. Orice abatere de la Dumnezeu are ca urmare o decădere morală. Necredinciosul, care a lepădat cunoașterea lui Dumnezeu, se scufundă în imoralitate (Romani 1). Cine ca creștin nu veghează să stea în lumina lui Dumnezeu cu inima și conștiința sa, este în primejdie să se alipească de vorbiri deșarte. Cauza învățăturilor străine a unora nu consta aici în relațiile exterioare, ci în profunzimea relației lor personale cu Dumnezeu, în păcatele ascunse, care împiedicau pe acești oameni să ajungă la ținta poruncii. Pentru a ascunde golul lor lăuntric au decăzut în vorbiri deșarte. Acești învățători imitau pe rabinii iudei, din rândurile cărora unii dintre ei proveneau (compară cu Faptele Apostolilor 15.5; Tit 1.10), care se lăudau cu erudiția lor și se ridicau peste popor ca singuri cunoscători ai Scripturii (compară cu Ioan 7.49). Acești învățători ai Legii dintre iudei nu cercetau voia lui Dumnezeu, ci vesteau tradițiile strămoșești și părerile lor proprii (Luca 5.17; Marcu 7.1-15). Ca și ei, nici învățătorii Legii din creștinătate nu cunoșteau nici cine este Dumnezeu cu adevărat și nici starea adevărată a omului, da, nici măcar Legea și adevărul ei scop, și cu atât mai puțin adevărul caracter al creștinismului. Dacă ar fi avut cât de puțină înțelegere asupra acestor lucruri, niciodată nu ar fi avut curajul să se ridice ca învățători ai Legii. Dar prin această atitudine ei au demonstrat că n-au înțeles nici ceea ce spuneau și nici ce afirmau cu atâta tărie.

În versetele următoare se răspunde la întrebarea importantă, dacă Legea este ghidul pentru viața credinciosului. Răspunsul este: Legea nu este ghidul pentru comportarea în Casa lui Dumnezeu, ci porunca dumnezeiască, „misiunea evanghelică”, așa cum a fost numită ea odată (vezi capitolul 1.5,18; 6.14).

Versetele 8-10: „*Noi știm că legea este bună dacă cineva o întrebuințează potrivit, știind că legea nu este pentru cel drept, ci pentru cei fărădelege și nesupuși, pentru cei nelegiuiți și pentru păcătoși, pentru cei fără evlavie și necurați, pentru ucigătorii de tată și ucigătorii de mamă, pentru ucigătorii de oameni, pentru desfrânați, pentru homosexuali, pentru răpitorii de oameni, pentru cei mincinoși, pentru cei care jură strâmb și pentru orice este împotriva învățaturii sănătoase,*“

Credinciosul are obligația să facă voia lui Dumnezeu și să nu cedeze firii sale. El a fost sfințit și chemat la ascultarea și stropirea cu sângele lui Isus Hristos (1 Petru 1.2). Dar expresia și etalonul voii lui Dumnezeu pentru credincios nu este Legea, ci viața Domnului nostru Isus Hristos pe pământ (Ioan 4.34; 6.38; Filipeni 2.5; 1 Petru 2.21). Și un iudeu, care a devenit credincios, a fost acum omorât față de Lege prin Trupul lui Hristos, ca să devină al altuia, și anume al Celui înviat dintre morți, ca să aducă rod pentru Dumnezeu (Romani 7.4). Această libertate față de Lege se arată printr-o ascultare și dedicare Dumnezeului și Tatălui nostru, care nu erau cunoscute de un iudeu aflat sub Lege.

Ca și în Romani 7.16, apostolul spune și aici că Legea în sine este bună (grecește *kalos*: frumos, excelent). Legea a fost dată de Dumnezeu. Ea era expresia și întipărirea ființei Sale, chiar dacă nu în întregime, căci dragostea Sa și harul Său erau încă ascunse de sfințenia Sa. În afară de aceasta, vestirea cerințelor Legii era limitată la poporul Israel și se adresa la oameni în starea lor naturală și nu unor oameni născuți din nou. Dacă ei ar fi respectat Legea, atunci ea ar

fi devenit calea spre viață și dreptate (Levitic 18.5; Deuteronom 6.25). Dar omul natural este incapabil să respecte cerințele sfințeniei lui Dumnezeu. De aceea Legea era un acuzator permanent: „Prin lege vine cunoștința păcatului“ (Romani 3.20; 7.7).

Acesta era scopul legitim al Legii. Legea a fost „adăugată“ (Galateni 3.19) ca să arate fărădelegile și păcatele poporului Israel ca reprezentant al omenirii. Să folosești Legea ca regulă de viață pentru un neprihănit, aceasta înseamnă un om îndreptățit, care umblă corespunzător voii lui Dumnezeu, ar fi o folosire nelegitimă a Legii. În versetul 9 se spune textual: lege (fără articol, aceasta înseamnă orice formă de prescripții legale) nu este pentru un om drept.

Acum sunt enumerați aceia pentru cine a fost dată legea, și nume mai întâi prin patru noțiuni pereche, care sunt legate prin prepoziția „și“, apoi prin două grupe de câte trei. Primele trei perechi conțin păcate față de Dumnezeu, iar a patra grupă descrie păcate față de aproapele. Oamenii cei fărădelege și nesupuși sunt oameni care nu vor să știe nimic de Lege și nu vor să se supună nici unei autorități superioare lor. Apoi urmează cei care nu-I dau cinste lui Dumnezeu și care păcătuiesc împotriva poruncilor Lui (nelegiuți și păcătoși), apoi vin cei fără evlavie și necurați, pentru care nimic nu este sfânt și calcă în picioare tot ce este închinat lui Dumnezeu. Ucigașii de tată și de mamă sunt cei care încalcă porunca a cincea a Legii (Exod 20.12 și versetele următoare); ucigătorii de oameni încalcă porunca a șasea, curvarii și homosexualii se împotrivesc celei de a șaptea poruncă, răpitorii de oameni se împotrivesc celei de a opta poruncă, și la urmă sunt amintiți mincinoșii și cei care jură strâmb, care se împotrivesc poruncii a noua.

Pavel nu vrea să ne dea aici o listă completă a tuturor păcatelor, la care se aplică Legea. El întrerupe enumerarea prin cuvintele: „și pentru orice este împotriva învățaturii sănătoase“. Apariția expresiei „învățătura sănătoasă“ în legătură cu păcatele evident morale nu trebuie să ne uimească (compară în privința aceasta capitolul 4.1; 6.3). Adevărul și sfințenia merg totdeauna mână în mână (Efeseni 4.24), la fel cum merg învățăturile rătăcite și păcatul. Învățătura sănătoasă conține nu numai învățatură bună, ci ea conduce și la principii morale sănătoase. Nu Legea, ci învățătura sănătoasă este ghidul adevărat pentru comportarea credincioșilor în Casa lui Dumnezeu. Această epistolă tratează în principal conduita exterioară a celor care aparțin Casei lui Dumnezeu. De aceea apostolul nu se referă la adevărurile adânci ale lui Dumnezeu, ca în epistola către Efeseni, ci aici ca și în capitolele 4.1,6,13; 5.17; 6.1, 3 folosește expresia generală „învățatură“. Această învățatură este numită aici și în alte locuri din epistolele pastorale, „sănătoasă“ (compară cu 2 Timotei 4.3; Tit 1.9; 2.1). Textual aceasta înseamnă „fiind sănătos“ și vrea să spună că cuvântul adus de apostoli era curat și fără amestecătură cu gânduri omenești, străine.

Versetul 11: „... potrivit cu Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu, care mi-a fost încredințată mie.“

Păcatele enumerate în versetele 9 și 10 sunt condamnate nu numai prin Lege. Ele stau în contradicție și cu învățătura sănătoasă a Noului Testament, care rezultă din Evanghelie. În privința aceasta Legea este în deplină armonie cu Evanghelia slavei, căci ambele mărturisesc sfințenia lui Dumnezeu și de aceea nu pot suporta păcatul. În caracterul Său, Dumnezeu este Același în veci.

Dar Evanghelia cu binecuvântările ei depășește cu mult toate acțiunile lui Dumnezeu de până acum, și prin aceasta și Legea. Acest lucru îl găsim exprimat prin cuvintele: „Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu“. Această comoară prețioasă i-a fost încredințată lui Pavel. El subliniază acest fapt prin aceea că el accentuează în mod deosebit cuvântul „mie“ (compară cu Romani 2.16; 16.25; 2 Timotei 2.8). Dacă ne amintim cum Saul din Tars a venit la credință, atunci putem înțelege de ce el Evanghelia încredințată lui o numește „Evanghelia slavei“ (compară cu 2 Corinteni 4.4). Pe drumul spre Damasc el a fost trântit la pământ când a privit

slava cerească arătată (Faptele Apostolilor 22.6, 11). Această slavă era punctul de plecare al lucrării sale. Mesajul harului pentru păcătosul pierdut vine acum de la un Dumnezeu care a fost glorificat de către Fiul Său și care a proslăvit pe Însuși Fiul Său în Sine Însuși (Ioan 13.31-32). Acest mesaj descoperă tot planul lui Dumnezeu, care este plin și caracterizat de gloria Sa (Efeseni 1.18; Coloseni 1.27).

Diferitele denumiri ale lui Dumnezeu în această epistolă ne descriu măreția Sa, fericirea Sa și harul Său. Aici El este „fericitul Dumnezeu“, în versetul 1 Dumnezeu, Mântuitorul nostru (compară cu capitolul 2,3), în versetul 17 Împăratul veacurilor, Cel nepieritor, Cel nevăzut, singurul Dumnezeu, în capitolul 4.10 este Dumnezeul cel viu (compară cu capitolul 3.15), care este un Susținător al tuturor oamenilor, și în sfârșit în capitolul 6.15-16: „fericitul și singurul Stăpânitor, Împăratul celor ce împărățesc și Domnul celor ce stăpânesc, singurul care are nemurirea, care locuiește într-o lumină de care nu te poți apropia, pe care nici un om nu l-a văzut, nici nu-l poate vedea; A Lui să fie cinstea și puterea veșnică! Amin.” El vrea să introducă oameni salvați în slava Sa și în fericirea Sa, și Pavel este ales ca să vestească această veste bună. Dumnezeu nu vorbește acum cu oamenii ca la muntele Sinai prin fulgere și tunete, ci în plinătatea harului și adevărului în Hristos. Bucuria lui Dumnezeu este acum, în dragostea Sa să arate îndurare păcătoșilor pierduți.

Versetele 12-13: *„Mulțumesc lui Hristos Isus, Domnul nostru, care mi-a dat putere, că m-a socotit vrednic de încredere și m-a pus în slujba Lui, cu toate că mai înainte eram un hulitor, un prigonitor și un batjocoritor. Dar mi-a arătat îndurare, pentru că lucram din neștiință, în necredință.“*

Un număr mare de manuscrise de rangul doi adaugă la începutul versetului 12 prepoziția „și“, dar ea lipsește la cele mai bune manuscrise. Evident a fost adăugată mai târziu, ca să sublinieze legătura strânsă cu versetul anterior. Gândul la funcția sa de apostol și la Cel care i-a încredințat-o, Domnul nostru Isus Hristos, nu era pentru Pavel o lucrare legată cu o ascultare constrânsă sau griji cu privire la rezultat, ci cu multă mulțumire. Privind în urmă, el putea să-I mulțumească cu multă bucurie Domnului Hristos Isus, pentru că l-a făcut solul Său. Însă El nu numai că l-a chemat, ci în atotștiința Sa l-a socotit vrednic de încredere. Pavel spune conștient că El nu l-a găsit vrednic de încredere, căci aceasta are ca premisă o anumită perioadă de probă, despre care nu putea fi vorba la chemarea sa în slujbă. Domnul l-a cunoscut ca fiind unul care în viitor va fi vrednic de încredere, l-a chemat și i-a dat puterea necesară pentru această slujbă. Orice glorificare personală era străină lui de Pavel. Când el privește lucrarea sa, privirea lui nu se oprește la propriile realizări, ci el privește cu mulțumire spre Domnul.

Cine pune pe un om în slujba sa, îi acordă încredere, îl consideră de nădejde și se bazează pe fidelitatea lui. Așa a procedat Domnul Isus cu Pavel, chiar dacă acesta a lucrat cândva împotriva Sa. Prin aceasta Domnul i-a arătat și toată îndurarea Sa. Câtă ură împotriva lui Hristos și alor Săi a arătat Pavel în viața sa înainte de ceasul pe drumul spre Damasc! El însuși se numește aici hulitor, prigonitor și batjocoritor. Împăratului Agripa i-a spus mai târziu: „Și eu, ce-i drept, gândeam că trebuie să fac multe lucruri împotriva Numelui lui Isus Nazarineanul, și așa am și făcut în Ierusalim. Am aruncat în închisoare pe mulți sfinți, căci am primind împuternicirea aceasta de la preoții cei mai de seamă; și, când erau ei condamnați la moarte, îmi dădeam și eu aprobarea. I-am pedepsit adesea în toate sinagogile și îmi dădeam toată silința ca să-i fac să hulească. Și, fiind furios peste măsură împotriva lor, îi persecutam până și în cetățile străine“ (Faptele Apostolilor 26.9-11). Pavel nu vrea nicidecum să se scuze. Dar starea sa de neștiință, în care se găsea atunci, a făcut posibilă iertarea sa. Domnul Isus Însuși S-a rugat pe cruce pentru vrăjmașii Săi: „Tată, iartă-i, pentru că ei nu știu ce fac“ (Luca 23.34). Dar din cauza aceasta Pavel nu era fără vină. Orbirea și neștiința fac într-adevăr ca vina să fie mică, dar nu o anulează (compară cu Luca 12.47 și versetele următoare).

Versetul 14: *„Dar harul Domnului nostru s-a înmulțit peste măsură de mult, împreună cu credința și cu dragostea care este în Hristos Isus.“*

Despre chemarea sa în slujba Evangheliei, Pavel a vorbit deja în versetul 13 despre mântuirea sa și despre îndurarea și harul lui Hristos. El inversează deci ordinea evenimentelor, deoarece el trebuie mai întâi să se refere la învățătura adevărată a Evangheliei sale împotriva învățătorilor falși ai legii. În epistola către Romani a scris într-o formă generală: „unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult“ (Romani 5.20). Aceasta era adevărat în mod deosebit cu privire la sine însuși. Harul, credința și dragostea nu erau revelate și nici cunoscute sub Lege. Acum însă Pavel le-a cunoscut în toată exuberanța lor. În locul necredinței lui, harul a dat naștere credinței, și în locul urii lui de odinioară a dat naștere la dragoste. Ambele sunt aduse în legătură cu Hristos Isus, care este Izvorul oricărei binecuvântări și subiectul laudei pentru inima credinciosului.

Versetul 15: *„O, adevărat și cu totul demn de primit este cuvântul acesta: »Hristos Isus a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși«, dintre care cel dintâi sunt eu.“*

Cuvintele de la începutul acestui verset se mai găsesc și în capitolul 3.1; 4.9; 2 Timotei 2.11 și Tit 3.8. Întotdeauna ele subliniază o comunicare importantă. Aici ele confirmă ceea ce Domnul Isus Însuși a spus: „Pentru că Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut“ (Luca 19.10). Autenticitatea divină a acestui cuvânt este și temelia faptului că el este demn de primit. Fiecare păcătos are voie să-l primească cu inimă bucuroasă și mulțumitoare. Căci Pavel, cel mai mare dintre păcătoși, se dă singur ca exemplu. El stătea oarecum la începutul listei acelor care erau plini de ură împotriva lui Hristos, dar care acum au găsit mântuirea sufletului și mântuirea trupului la revenirea lui Hristos (Efeseni 2.5; 1 Petru 1.5). În acest sens Pavel se numește în plină smerenie ca fiind cel dintâi dintre păcătoși. Cuvintele sale nu sunt nici exagerate și nici nu izvorăsc dintr-o smerenie falsă. De mai multe ori el spune, inspirat de Duhul Sfânt, în mod asemănător despre sine însuși: „eu sunt cel mai neînsemnat dintre apostoli; nu sunt vrednic să port numele de apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu“ (1 Corinteni 15.9). „Mie, cel mai mic dintre toți sfinții, mi-a fost dat harul acesta ...“ (Efeseni 3.8). Pavel este conștient de faptul, că din cauza prigonirii plină de ură a lui Hristos și a Adunării Sale el era cel mai mare dintre păcătoși. Ca niciunul altul, el a urmărit pe credincioși chiar din primele zile ale Adunării, când Evanghelia trebuia vestită nu numai oilor pierdute ale casei lui Israel, ci și națiunilor.

Versetul 16: *„Dar am căpătat îndurare, pentru ca Isus Hristos să-Și arate în mine, cel dintâi, toată îndelunga Lui răbdare, ca un model, celor care sunt gata să creadă în El, ca să primească viața veșnică.“*

Pentru a doua oară Pavel amintește aici că a căpătat îndurare. În versetul 13 ne arată motivul, aici țelul pe care Dumnezeu îl urmărea, când El proceda așa cu Pavel. Tot așa el se numește pentru a doua oară „cel dintâi“. Deoarece el în poziția lui de conducător printre păcătoșii care aveau nevoie de mântuire într-o oarecare măsură încorporează pe toți dușmanii lui Hristos, Domnul Isus Și-a arătat tocmai față de el îndelunga Sa răbdare. Astfel el a devenit modelul sau exemplul (grecește: *hypotypōsis*) despre dragostea lui Dumnezeu, care biruie dușmănia cea mai înverșunată, și al îndelungii răbdări a lui Hristos, care înfrânge cea mai aprigă împotrivire. Nici un iudeu sau păgân nu ar fi putut face mai rău ca Saul din Tars. Din cauza urii sale față de Hristos el stătea în fruntea păcătoșilor, și el stă în fruntea acelor care au parte de toată îndelunga răbdare a lui Hristos. Nici un om nu poate astăzi să zică: eu sunt un păcătos prea

mare; harul lui Dumnezeu nu ajunge pentru mine! – Nu, fiecare poate ști: dacă Dumnezeu a arătat har celui mai mare păcătos, atunci El o poate face și pentru mine.

Ca țel al credinței aici nu este privită îndreptățirea din Dumnezeu (Romani 10.10) sau mântuirea sufletului (1 Petru 1.9), ci viața veșnică, pe care Pavel de cele mai multe ori o vede ca țintă finală în slavă (compară Romani 2.7; 6.22; Tit 3.7). În scrierile lui Ioan ea este văzută de cele mai multe ori ca posesiune actuală a credinciosului.

Pavel nu vorbește aici întâmplător sau în treacăt despre îndurarea de care a avut parte, ci în strânsă legătură cu păstrarea învățaturii sănătoase față de învățătorii deosebiți și învățătorii Legii din Efes. Legea nu poate nici să mântuiască pe oameni și nici să călăuzească pe creștini pe drumul drept; miturile și genealogiile nu pot satisface inima omenească, ci numai harul și dragostea lui Dumnezeu în Hristos.

Versetul 17: *„Așadar, a Împăratului veacurilor, a nemuritorului, nevăzutului, singurului Dumnezeu să fie cinstea și slava în vecii vecilor! Amin“*

Cu o mulțumire simplă, Pavel a început în versetul 12 să descrie experiența mântuirii sale. El o sfârșește cu o laudă măreață pentru Acela care i s-a descoperit așa de îndurător. Dar nu-L numește pe Dumnezeu cu Numele Său care exprimă legătura Lui cu oamenii. El nu spune Iehova (Domn) sau Tată, ci „Împăratul veacurilor“. În această denumire se exprimă maiestatea absolută a lui Dumnezeu, stăpânirea Sa în toate veacurile, care au fost și care vor mai veni. Înainte de toate timpurile El a alcătuit planul Său de har, El L-a dus la îndeplinire în timpul de acum și în veacurile viitoare va revela rezultatele lui glorioase (Efeseni 2.7; 3.11). El este Cel nepieritor (Romani 1.23), Unicul care stă deasupra tuturor lucrurilor, care sunt trecătoare, atât creația cât și oamenii. El este și Cel nevăzut (Romani 1.20; 1 Timotei 6.16), care stă peste toate lucrurile vizibile și pe care nici un ochi omenesc nu-L poate vedea în caracterul Lui absolut. El este și singurul Dumnezeu adevărat și stă, ca și în caracterul Lui nepieritor și nevăzut, peste toate lucrările de autoritate ale omului, pe care omul le denumește dumnezeii lui. Numai Lui I se cuvine cinstea și slava în vecii vecilor. Determinarea timpului nu înseamnă din veșnicie în veșnicie, ci începând de acum și până în veșnicie., textual: „în vecii vecilor” (grecește: *eis tous aiōnas tōn aiōnōn*).

Versetul 18: *„Porunca pe care ți-o dau, fiule Timotei, după prorociile făcute mai înainte despre tine, este ca prin ele să te lupți lupta cea bună.“*

Apostolul reia gândul, pe care în versetul 6 l-a întrerupt prin intercalarea expunerilor referitoare la Lege și har. Porunca amintită aici se leagă de cuvintele „a porunci” și „poruncă” din versetele 3 și 5 și se referă la misiunea dată deja acolo. Pavel îl numește pe Timotei, încă tânăr, „copilul meu“, cum a făcut deja în versetul 2, subliniind prin aceasta încrederea cu care el i-a încredințat misiunea plină de răspundere și cu siguranță nu ușoară în Efes. Totodată îi amintește lui Timotei - ca o încurajare pentru el – de prorociile făcute cu privire la el. Această expresie a fost prilej pentru unele speculații. El spune însă simplu, că au existat unele afirmații profetice despre acest tânăr și despre darurile sale de har, care au arătat mai dinainte drumul său (compară cu capitolul 4.14). Știm din Faptele Apostolilor 16.2 că tânărul Timotei avea o mărturie bună de la frații din Listra și Iconia în momentul când Pavel l-a luat pentru a-l însoți în călătoriile sale. Prin punerea mâinilor apostolului Pavel i-a fost dat acest dar de har a lui Dumnezeu, care l-a făcut deosebit de destoinic pentru slujba sa (2 Timotei 1.6). Ceva asemănător nu se mai amintește despre nici o altă persoană din Noul Testament. Este vorba despre o excepție, care este întărită și prin aceea, că și bătrânii și-au pus mâinile ca semn al părtășiei lor cu cel chemat în felul acesta. Era vorba deci de trei pași: prima dată avem

prorociile făcute mai dinainte cu privire la darul de har a lui Timotei, al doilea, transmiterea acestui dar de har lui Timotei *prin* punerea mâinilor de către apostolul Pavel, și al treilea pas expresia părtășiei și recunoașterii de către bătrâni *cu* punerea mâinilor. Într-un mod asemănător a fost trimis Pavel și Barnaba (care totuși stăteau deja de mult în slujba Domnului) din Antiohia în prima lor călătorie spre națiuni. Duhul Sfânt a vorbit către profeții și învățătorii care erau acolo (și desigur și prin ei): „Puneți-Mi deoparte pe Barnaba și pe Saul pentru lucrarea la care i-am chemat“ (Faptele Apostolilor 13.2). Aici lipsește punerea mâinilor mijlocitoare, deoarece amândoi slujeau deja de mult cu darurile lor de har, dar paragraful se încheie cu punerea mâinilor celorlalți slujitori ai Domnului, care s-au făcut una cu Saul și Barnaba în această misiune importantă și grea (Faptele Apostolilor 13.3). Prorociile făcute mai înainte despre Timotei puteau să-l îmbărbăteze și să-l întărească în lupta bună care o avea de dus. Este aceeași luptă de care vorbește Pavel în 2 Corinteni 10.3-4: nu este o luptă de întreceri ca în 1 Timotei 6,12 și în 2 Timotei 4,7, ci este războiul împotriva puterii și vicleniei dușmanului din afară și dinlăuntru. Când se vestește Evanghelia, împotrivirea lui satan vine din afară, din lume; dar Timotei avea mai mult a face cu lupta din interiorul Casei lui Dumnezeu, unde satan prin învățături false și imoralitate caută să se împotrivescă acțiunii lui Dumnezeu. Lupta împotriva acestor influențe este o luptă bună (în greacă: *kalos*), aceasta înseamnă o luptă justificată și plăcută lui Dumnezeu. Dar, așa s-ar putea întreba, este permisă lupta între credincioși? Însă expresia luptă trebuie înțeleasă spiritual. Fiecare copil al lui Dumnezeu este chemat să lupte pentru drepturile lui Dumnezeu, chiar dacă există împotrivire. În privința aceasta contează gândirea corectă, pentru ca această luptă să nu devină, ca la galateni, o mușcare și sfâșiere reciprocă (Galateni 5.15).

Versetul 19: „și să păstrezi credința și o conștiință bună, pe care unii au lepădat-o și au naufragiat în ce privește credința.“

Ca și mai înainte în versetul 5 și mai târziu în capitolul 3.9 sunt puse alături credința și o conștiință bună. Cuvintele „să păstrezi credința“ (grecește: *echōn pistin*) spun altceva decât ce spune Pavel despre sine însuși în 2 Timotei 4.7: „am păzit credința“ (grecește: *tēn pistin tetērēka*). Acolo este vorba de credință ca bun încredințat (1 Timotei 6.20; 2 Timotei 1.14), pe care Pavel a păstrat-o cu credincioșie și nevătămată. Aici însă se spune, că Timotei trebuie să aibă credință și o conștiință bună. Ca și în capitolul 3.9 aici nu este folosit unul din cuvintele uzuale pentru „a păstra”, ci cuvântul „a avea, a ține (strâns)“. Timotei trebuia să țină strâns credința și o conștiință bună, pentru ca să poată lupta lupta cea bună. În Efeseni 6.16 prin scutul credinței și în 1 Tesaloniceni 5.8 prin platoșa credinței este prezentată armura necesară în lupta duhovnicească. Aici este vorba probabil mai mult de puterea lăuntrică necesară pentru luptă. Acest gând este susținut prin adăugarea conștiinței bune. O conștiință bună este premisa părtășiei cu Dumnezeu. Dacă nu avem o conștiință bună și prin aceasta nu avem o părtășie cu Dumnezeu, ușile și porțile sunt deschise pentru acțiunea lui satan. Conștiința acționează în noi ca o busolă, care indică orice abatere de la cursul normal. De aceea este foarte important ca această busolă să fie orientată corect, adică spre Cuvântul lui Dumnezeu. Conștiința nu este etalonul absolut. Ea trebuie mereu activată prin Cuvântul lui Dumnezeu. Unii au aruncat această busolă peste bord. Urmarea tragică a fost că ei au naufragiat în ce privește credința. S-ar putea să fie numai un păcat „mic“, dar nejudicat. Dar când lipsește judecata de sine în lumina lui Dumnezeu, aceasta va conduce la pagube neprevăzute. Pavel se gândește aici la oameni care au naufragiat în ce privește adevărul credinței. Ei nu au ținut strâns adevărul, mărturia lor față de lume a fost rea și viața lor personală a devenit o grămadă de dărâmături.

Versetul 20: „Dintre ei sunt Imeneu și Alexandru, pe care i-am dat pe mâna satanei, ca să fie învățați prin disciplină să nu hulească“.

Doi dintre acei oameni au fost Imeneu și Alexandru. Imeneu ar putea fi același om despre care în 2 Timotei 2.17 se spune că el împreună cu Filet s-au abătut de la adevăr. În 2 Timotei 4.14 este amintit meșterul arămar Alexandru, dar care ar putea fi altă persoană. Timotei trebuia să se păzească de el, în timp ce aici Pavel vorbește de faptul că el l-a dat pe el și pe Imeneu pe mâna lui satan. Ceea ce Pavel prezintă aici ca fiind deja efectuat, în cazul unui curvar din Corint prezintă adunării de acolo ca fiind sentința sa. „Căci eu, măcar că n-am fost la voi în trup, dar fiind de față în duh, am și judecat, ca și când aș fi fost de față. În Numele Domnului nostru Isus Hristos, voi și duhul meu, fiind adunați laolaltă, cu puterea Domnului nostru Isus Hristos, am judecat pe cel care a comis o astfel de faptă: un astfel de om să fie dat pe mâna satanei, pentru nimicirea cărnii, ca duhul lui să fie mântuit în ziua Domnului Isus.“ (1 Corinteni 5.3-5). Însă atunci nu s-a ajuns așa de departe, ca adunarea să dea răul afară din mijlocul ei. Darea afară nu este același lucru cu darea pe mâna lui satan. Disciplina în adunare se ocupă cu cei din interior și disciplinarea cea mai drastică este darea afară a răului din mijlocul ei (1 Corinteni 5.12-13). Prin aceasta o persoană care stăruie în rău este exclusă pe deplin de la părtășia acelor care vor să țină cu tărie Cuvântul lui Dumnezeu și au voința de a trăi în sfințenie. O astfel de persoană nu este pusă pe același nivel cu lumea, căci nu este permis nici să se mănânce împreună cu ea și nici s-o salute (1 Corinteni 5.11b; 2 Ioan 10,11; compară cu 1 Corinteni 10.27). Prin această măsură de disciplinare ea trebuie să-și vină în fire și să se pocăiască.

Dacă apostolul Pavel vorbește despre a da pe cineva pe mâna lui satan, ca în 1 Corinteni 5 și aici, atunci aceasta merge mai departe decât ce face adunarea cu cei care sunt afară, și cu care nu are nici o legătură. Cei drept, Pavel voia în 1 Corinteni 5 să conlucreze cu adunarea, dar aici el a acționat deja singur. În Corint, curvarul, prin faptul că a fost predat pe mâna lui satan, trebuia să aibă parte de nimicirea cărnii, aceasta înseamnă disciplinarea trupului, vieții și probabil a sufletului, în timp ce aici este vorba în general de instruirea prin pedepsire sau disciplinare. Instrumentul folosit în această disciplinare este satan, ca de exemplu în cazul lui Iov. În aceste două cazuri nou-testamentale ținta nu era nicidecum pierzarea veșnică, ci întoarcerea și pocăința. În timp ce Pavel a scris corintenilor: „ca duhul lui să fie mântuit în ziua Domnului Isus“, Imeneu și Alexandru trebuiau să învețe prin această disciplinare ceea ce ei nu au învățat prin adevărul Cuvântului și probabil prin muștrări: să nu mai hulească. Noi nu știm în ce constau aceste hule. A huli înseamnă: să iei în derâdere lucrurile sfinte, mai ales în privința lui Dumnezeu. De la un om nepocăit ne putem aștepta la cuvinte de hulă. Dar dacă un urmaș al Domnului nu rămâne zilnic în părtășie cu El prin credință și o conștiință bună, poate și el să alunece pe un astfel de drum îngrozitor.